

Kommer BRICS' Sydbank att förändra utvecklingen?

BRICS-länderna beslutade vid sitt årsmöte i april i Durban Sydafrika att en ny finansiell struktur ska upprättas, dvs BRICS-länderna planerar upprätta en ny och egen utvecklingsbank - en Sydbank - som alternativ till Världsbanken. Kommer denna nya finansiella struktur att reformera och förbättra utvecklingsfinansiering i världen? Beslutet är fattat men det återstår många frågor att lösa innan en Sydbank kan bli verklighet.

BRICS-ländernas planer att upprätta en Sydbank diskuteras i två artiklar som publicerats av South Centre. Artiklarna är skrivna av Bunn Nagara och Devaki Jain.

Förändrar BRICS' Sydbank utvecklingen?

av Bunn Nagara

Fem länder samlades i början av april för att skapa internationella rubriker över hur de som grupp kan ändra världen: Brasilien, Ryssland, Indien, Kina och Sydafrika (de sk BRICS-länderna).

Och de skulle göra det på det bästa tänkbara sättet: ekonomiskt, som en enda ekonomisk enhet. Som ett block kan BRICS-länderna åstadkomma förändringar på en global skala, men grupperingen skulle fortfarande göra det på det traditionella sättet att visa de ekonomiska musklerna.

BRICS-ländernas årliga toppmöte i Durban, Sydafrika, fokuserade på hur muskeln kan spännas – att utmana Världsbanken och Internationella valutafonden i hur utvecklingsfinansiering bedrivs, liksom den västerländska dominans som varit rådande i de båda Bretton Woods-institutionerna.

Dessa institutioner var aldrig tänkt att vara så, naturligtvis, om man läser dess grundtexter. Men initial storsinnet gav snart vika för egenintresset: den amerikanska och europeiska dominansen av Världsbanken och IMF blev en västerländsk "konsensus" och världen ålades en global neo-kolonial regim.

Intressant är att ursprungliga BRIC både som beteckning och gruppering inte har sitt ursprung i något av de fyra länderna eller i utvecklingsländerna utan i USA.

Ingen annan än Goldman Sachs Asset Management ordförande Jim O'Neill myntade begreppet 2001 för de länder som han trodde skulle växa snabbare än USA i total BNP räknat fram till år 2020.

Vid sekelskiftet ansågs Brasilien, Ryssland, Indien och Kina endast av vissa som tillväxtekonomier av egen kraft.

Efter O'Neills prägling höll de sitt första toppmöte 2009 och uppmanade då Sydafrika att ansluta sig till dem ett år senare, och därmed föddes BRICS.

Sedan dess har BRICS både som koncept och enhet haft kraftig tillväxt och ungdomlig styrka. Detta kan jämföras med IMF och Världsbanken, både framfusiga 70-åringar och tyngda av begränsande villkor och omodern ekonomisk ideologi.

Båda institutionerna intar vanligtvis en kall, mekanistisk syn på utveckling som prioriterar marknadens intressen framför mänskliga behov. Deras västerländska

fördomar är också en återgång i en 2000-tals värld av gemensamma globala intressen och ambitioner, och i en värld där västerländska ekonomier själva är i trubbel.

Däremot fungerar BRICS som en bro mellan utvecklingsländerna i tredje världen och den utvecklade första världen. Det syftar till att begränsa denna klyfta genom att fokusera på att återuppliva den globala tillväxten och säkerställa makroekonomisk stabilitet.

De dygder som en gång hade varit förbehållna västvärlden har blivit dess gäckande mål. De “utvecklade” och de “nya” (mestadels, en gång “utvecklings”) ekonomierna har bytt plats.

Den nya globala bank som BRICS-länderna vill etablera väntas fokusera på infrastrukturutveckling och handel. Det första området representerar solid investering i utveckling för framtiden, och det andra fungerar som en ekonomisk multiplikator för ytterligare tillväxt.

På papperet svarar BRICS-länderna för nästan hälften av världens befolkning och drygt en fjärdedel av världshandeln. Men viktigare än dessa siffror är hur BRICS-ekonomierna har hållit uppe den globala tillväxten under åren, vilket har påpekats av Världsbanken själv.

Idén till en ny global bank uppstod först under 2012. Så hur framstegen vid toppmötet i Durban uppfattas beror minst lika mycket på betraktaren: är glaset halvfullt eller halvtomt?

Några av de svåraste besluten, såsom finansierings-sätt, förblir olösta. De primära ändamålen såsom fonder för projektfansiering och en dispositionsfond som krisbuffert kommer att ta mer tid att utveckla.

Pessimister kan citera hur det till och med saknas avtal om mängden fondbidrag från varje land vilket inte bådar gott för BRICS-gruppen. Att basera bidraget på ekonomisk kapacitet verkar vettigt, men farhågor uttrycktes över hur detta oundvikligen skulle skapa en klumpig Kinadominans.

En fast summa på 10 miljarder USD från varje land som grundkapital, enligt ett ryskt förslag, övervägdes men det slutgiltiga beslutet kommer senare.

Optimister skulle säga att långt ifrån svag obehutsamhet visade detta en öppenhet om att man inte ville att något land skulle dominera och samsyn om jämlikhet och rättvis hanterbarhet för alla.

Dock kan realister säga att i sådana finansiella frågor skulle Kina så småningom fortfarande dominera. Till detta kan man säga att dominans av ett enda land aldrig var ett problem tidigare, med tanke på det amerikanska inflytandet i Världsbanken och IMF.

Om denna punkt kan vissa säga att det var just på grund av en enda makts dominans som hade styrt Bretton Woods-institutionerna. Det kan då konstateras att en ny global bank dominerad av Kina bara skulle balansera Världsbanken (och IMF), som den skulle komplettera snarare än att ersätta.

Vissa bedömare kan se förlamande inkompatibilitet i de olika politiska systemen inom BRICS-gruppen.

Men en sådan mångfald behöver inte vara ett hinder, särskilt när alla länder nu arbetar inom ett globalt kapitalistiskt system.

President Vladimir Putin, ofta citerad i västerländska kretsar som en modern inkarnation av den sovjetiska björnen, insisterade även på att en ny global bank “enbart

måste arbeta enligt marknadsprinciper.” Och “kommunistiska” Kina är inte bara en stor och entusiastisk aktör på den globala marknaden, men - enligt tidigare brittiske utrikesministern David Miliband - har även fungerat som en räddare av västerländsk kapitalism.

Det som oroar beundrare av IMF och Världsbanken är inte hur en ny global bank som konkurrent kommer att “stjäla deras verksamhet”, utan hur de kan tvingas både att bli mer demokratiskt och mer sympatiskt inställda till utvecklingsländerna. Vilka annars än de som för närvarande dominerar dem i Washington och Bryssel skulle invända?

Japan som är en tillväxtekonomi sedan decennier tillbaka hade sin chans att skapa ett nytt alternativ i internationella finansskretsar med Asiatiska utvecklingsbanken, men missade det.

De tidigare kolonialmakterna i Asien som försökte göra gott under efterkrigstiden, med USAs partnerskap, försatte sig snart i etableringsläge tillsammans med sina Bretton Woods motsvarigheter. En ny global bank upprättad av BRICS-länderna kommer att bli ett välkommet tillskott till de befintliga finansiella institutionerna.

Dess kontinentala och politisk mångfald skulle också göra det svårare att förråda dess ädla syfte.

Sent 2012 föreslog Brasilien att den föreslagna banken borde utformas enligt ASEAN-ländernas initiativ Chiang Mai.

Detta är en möjlighet för utbyte av erfarenheter där alla kan lära från övriga, inte av missundsamt utanförskap och ogrundad rädsla för rivalitet.

Med tiden kanske till och med Världsbanken och IMF själva kan hitta vägar att inrymma och välkomna nya finansiella institut som agerar på deras “hemmaplan”.

Åtminstone skulle det hjälpa dem att återvända till sin ursprungliga ädla kallelse.

* * *

Bunn Nagara är en ledande malaysisk journalist och kolumnist i den malaysiska tidningen The Star.

Artikeln publiceras i svensk översättning med tillstånd av South Centre.

Lägger BRICS grunden till en Sydbank?

av Devaki Jain

För de av oss som deltog i Sydkommissionen och i utarbetandet av dess rapport och rekommendationer är tillkännagivandet vid BRICS toppmötet i Durban att bilda en BRICS-bank, ett ögonblick inte bara att fira utan också att reflektera över. Dessutom är dess krav på viss autonomi från de traditionella Bretton Woods-institutionerna glädjande och detta är i själva verket deras ändamål. Detta var de facto resonemanget bakom Sydkommissionens rekommendation, i kapitel fyra i rapporten *Challenge to the South*, som publicerades 1990.

I rapporten framkom idén om en Sydbank också utifrån samma analys och samma syfte - en form av frigörelse samt en form av delning av välstånd och möjligheter inom Sydgruppen. Därmed skulle man kunna hävda att den var mer inkluderande, vilket står att finna på sidan 165 i rapporten: "Finansiering har visat sig vara den avgörande felande länken inom hela fältet av Syd-Syd aktiviteter. System för samarbete om handel, tillverkning och investeringar, utbildning eller vetenskap och teknik behöver tillräckliga finansiella resurser för att vara lönsam".

"... Vi har valt ut ett antal områden där det finns ett stort behov av samarbete i ekonomiska frågor eller finansiering av samarbetet ... På längre sikt förutses vi nya institutioner. Särskilt en Sydbank som ursprungligen skulle finansiera handel och i slutändan bistå utvecklingsfinansiering".

Låt oss inte glömma Sydkommissionens ledare Dr Julius Nyerere som redan 1987 förutsåg de faror som fanns för länder i Syd om de inte bildade sina egna ekonomiska organisationer och mobiliserade resurser för att utforma egen ekonomi. Han hänvisade ofta till EU som en egen modell av

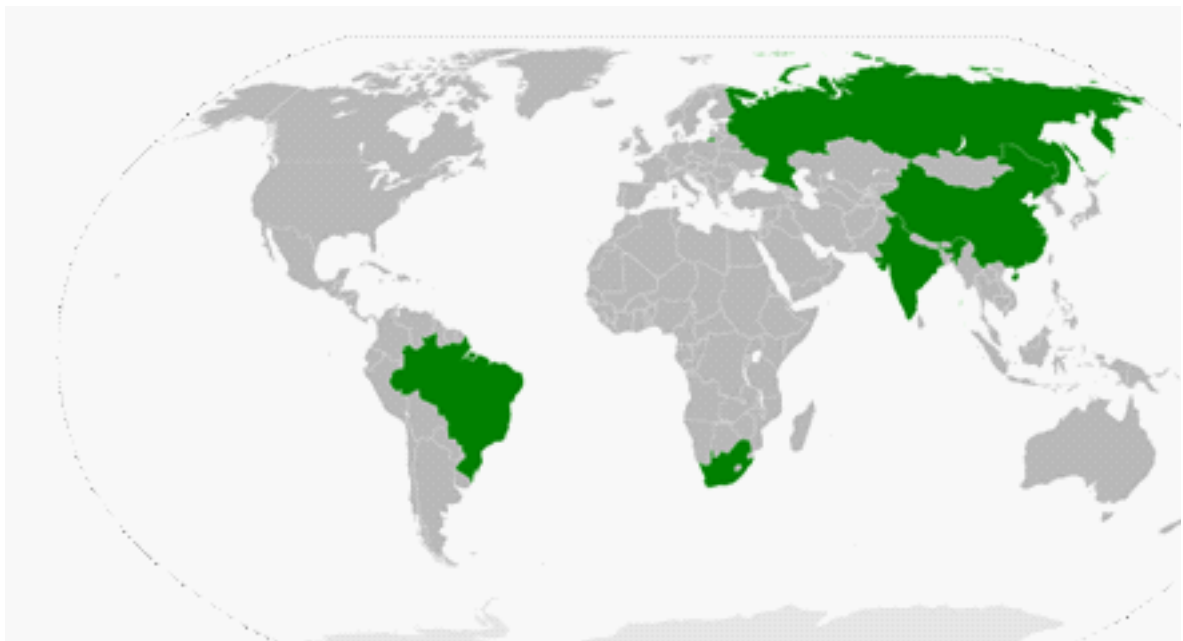
självförstärkande, liksom OECDs sekretariat i Paris, och hävdade att vi behöver liknande konsolidering av våra ekonomier, regelbunden information på samma sätt som OECD-sekretariatet förser EU-länderna med.

De länder som ingår i BRICS-gruppen har kommit fram till tanken om samarbete mellan kontinenter sedan krisen i Nord svepte som en tsunami också över länderna i Syd, som hade blivit mer sammankopplade med Nord än med varandra. Hårdsmältan 2008 och senare finanskrisen i de "avancerade" länderna fick upp ögonen i BRICS-länderna.

Det förvånar mig inte att läsa att Sydafrika mobiliserat alla sina nationaliteter och alla de många ekonomiska kommissioner som finns på kontinenten att delta i BRICS-konferensen. Trots alla sina inre problem och nedbrutna stater, strävar den afrikanska kontinenten framåt och tycks ha lyckats i strävan att förenas som en kontinent och inte som en samling av enskilda nationer. Oavsett om tanken på den berömda uppmaningen av en tidigare president i Sydafrika, Thabo Mbeki i ett poetiskt tal - Jag är en afrikan - eller den Afrikanska Unionens strukturerella makt, Afrika önskar lyfta fram sin kontinentala identitet.

Under flera decennier, från att ha varit koloniserade till att bli så kallade befriade länderna, har västerländska medier rapporterat om oss i de mest negativa ordalag. Sydafrika beskrivs i indiska medier som "farligt att gå på gatorna, kriminalitet överallt, och våldtäkt var tredje sekund sönderfallande med svår arbetslöshet. Regnbågsnationen är enbart en dröm". På liknande sätt skildras i sydafrikanska tidningar Indien som korrupt, mängder med våldsamma våldtäkter, inrotat kastsystem, you name it.

När jag besökte Sydafrika tidigare denna månad, efter ett uppehåll på tio år och tillbringade mer än tio dagar i tre städer, och läste tidningarna insåg jag hur mycket av de

nyheter vi får som är missvisande.

Finansministern är en självsäker ledare med mycket styrka, parlamentet och dess kommittéer fungerar väl, med mängder av interafrikanska möten. Det jag deltog i var sammankallat av den Afrikanska Parlamentariska Unionen och ordnas fyra gånger per år.

Tidningarna var så lika indiska tidningar, fyllda av politiska och ekonomiska nyheter, till skillnad från många andra länders tidningar som ofta är ytliga. Där meddelas program och nya lagar från olika provinser, som liknar våra delstater. Det förekommer en ständig debatt om den nationella utvecklingsplanen och kontroverser debatteras. Det mest slående för oss indier, som är de mest nyhethungriga människorna i världen enligt min mening var att varje lyktstolpe hade en affisch, ett dubbelarkts storlek knuten till stolpen med mycket djärva stora bokstäver med de senaste politiska nyheterna

Som en förberedelse för BRICS' toppmöte fanns kampanjer och mobila utställningar och arrangemang för att diskutera inte bara i Sydafrika utan över hela kontinenten om innebörden i BRICS och hur man kan se Sydafrika som en stark ledare med stöd av kontinenten.

Ett tiotal år sedan när min framlidne make LC Jain presenterade sitt ackrediteringsbrev till den dåvarande presidenten Nelson Mandela var titeln på hans tal "Afrika – HOPPETS KONTINENT". Som väntat tyckte presidenten om idén om den tilltro som uttrycktes i talet, och ville ha en kopia av de argument som LC Jain hade byggt sitt tal på!

Vi läser varje dag om hur den afrikanska kontinenten är den mest tillgodosedda i allt som resten av världen vill ha, nämligen energi, naturresurser, olja. Detta överensstämmer med vår förståelse och beskrivning av vad kolonisering handlade om. Så denna kontinent av hopp är också mycket sårbar vid, eftersom den lider brist på finansiell styrka samt stabila regeringar, medan världen vill ta för sig av dess resurser.

Julius Nyerere, även kallad Mwalimu, lärare, var mycket medveten om detta, den afrikanska kontinentens sårbarhet och vände sig till alla Syds länder, särskilt Kina och Indien, att ta ledningen mot verklig frigörelse, en förlängning av det som Gandhi kallade för ekonomisk frihet för de mer sårbara länderna. Så samtidigt är BRICS den första byggstenen till minne av Mwalimu Julius Nyerere, hans vision behöver matcha det syfte han hade i åtanke - att bygga ett rättvist och icke-exploaterat ekonomiskt Syd.

* * *

Devaki Jain var medlem av Sydkommissionen (1987-1990). South Centre bildades ursprungligen för att följa upp Sydkommissionens rapport.

Artikeln publiceras i svensk översättning med tillstånd av South Centre.